СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 27 НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 10-го лютого 1944. No. 27 NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, February 10, 1944. VOL. LII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ГРОЗЯТЬ ПОДВІЙНОЮ КАРОЮ ЮНІЇ ЗА СТРАЙК

ВАШИНГТОН. — Після переслухання Метю Смита, секретаря, і Джорджа Вайта, предсідника, незалежної юнії Мекеникс Едюкейшенел Сосаєті оф Америка, з Дітройт, в справі неправного страйку її 24,000 чденів, Воєнна Рада Праці рішила одноголосно віднестися до президента Рузвелта з пропозицією, щоб він на підставі закону покликав юнію до відповідальности. Ця відповідальність має бути кримінальна, колиб юнія відновила страйк, тимчасово відкликаний. Друга відповідальність має бути цивільна, значить юнія стане перед цивільним судом, пізвана за грошеве відшкодовання за те, що викликала страйк, не пробуючи переговорювати 30 днів наперед, як це передбачено в законі Вагнера. Воєнна Рада Праці твердить, що страйк був викликаний не за якусь матеріяльну користь, але на те, щоб випробувати, чи Воєнна Рада Праці є авторитетом. Вчасі переслухання йшла гостра словна суперечка між секретарем юнії М. Смитом і предсідником Воєнної Ради Вилеймом Ґ. Дейвисом.

ГОЛ ВЗИВАЄ ФІНЛЯНДІЮ ПОКІНЧИТИ ВІЙНУ.

ВАШИНГТОН. — Уряд Злучених Держав знову видав зазив до Фінляндії, щоб вона залишила війну, бо як буде її продовжувати, то візьме на себе повну відповідальність за наслідки. Цю вістку, яка появилася у Стокгольмі, потвердив секретар стейту Кордел Гол. Таку осторогу видавав уже департамент стейту кілька разів, але безуспішно. Про успіх теперішної остороги нічо покищо не відомо, бо фінляндський посол мовчить.

СЕНАТ ЗАЯВИВСЯ ЗА ФЕДЕРАЛЬНЕ ГОЛОСУВАННЯ ДЛЯ ВОЯКІВ.

ВАШИНГТОН. — Після вагання, сенат остаточно став на становищі, що американські вояки на фронтах повинні віддати свої голоси вчасі осінних виборів не на підставі стейтової приналежности, але на підставі загального голосування всіх вояків всуміш. Тому, що одні вояки перебувають на території Злучених Держав, а інші на фронтах за океаном, сенат переголосував два відповідні законопроєкти і відослав їх до спільної конференції з палатою репрезентантів, де вже перейшов інший проєкт.

ЧАС НА ЗМІНУ ОСОБИ ПРЕЗИДЕНТА, ДУМАЄ ВИЛКІ.

ТВИН ФОЛС (Айдаго). — У своїй першій більшій передвиборчій промові, виголошеній на републиканськім зібранню, Вендел Вилкі, колишній кандидат на президента, виложив такі три справи з нагоди майбутніх виборів: 1. Неоправдане є твердження, начеб то теперішний президент Злучених Держав був конечно потрібний для докінчення війни, і тому його треба вибрати аж учетверте; Вилкі того погляду, що воєнний час ліпше надається на таку зміну, ніж час перебудови після війни. 2. Нема чого боятися, щоб внаслідок вибору нового чоловіка на президента прийшло до розеднання в краю, бо війна сама собою вимагає обєднання сил. 3. Закид, начеб між членами Републиканської Партії були впливові люди, які схочуть завернути економічну політику Америки для особистих користей теж неоправданий, бо в обох партіях є багато людей, що дбають про особисті користи. Між демократами є їх тепер більше, бо вони вже довго при владі, а републиканці не мають таких сильних впливів на уряд, щоб використати положення.

„НЕМА НОВИНОК" ПРО ЧЕТВЕРТИЙ НАВОРОТ

ВАШИНГТОН. — На пресовій конференції поставлено кілька запитів до президента Рузвелта про можливости його четвертого вибору. Між ін. запитували, чи це правда, що в осени не буде загалом виборів? На це президент відповів, що він не знає, як це моглоб статися, коли хто читав контитуцію Злучених Держав. На другий запит, чи є справді така комбінація, щоб появилася спільна виборча лїста з Рузвелтом, як кандидатом на президента, а якимсь републиканцем як кандидатом на віцепрезидента, Рузвелт відповів, що такі поголоски кружляють уже від року. А коли його запитали, чи він приймив би кандидатуру вчетверте, президент відвів: „Тепер нема новинок про цю справу".

ПРОПАЛИ ДВІ СУБМАРИНИ НА ПАЦИФІКУ.

ВАШИНГТОН. — Управа воєнної фльоти виявила, що недавно пропали дві американські субмарини на Тихому Океані вчасі акції проти японських кораблів. Вістку проголошено при нагоді оповістки, що американські бомбери затопили німецьку субмарину на Південному Атлянтику.

ШУКАЄТЕ ПРАЦІ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт на 4. стор. „Свободи".

Сомнер Велс за однородну Польщу

НЮ ЙОРК. — В черговій синдикованій статті обговорює бувший підсекретар стейту Сомнер Велс конечність вирішення польської справи тепер, щоб вимнути небезпечних спірок в майбутньому. Хоч воєнний час на це непригожий, бо треба мілітарної єдности, то польська справа є накинена до вирішення. Її можна вирішити лише на підставі справедливости засад Атлянтійського Чартеру і найвищих спроб державної мудрости. Тому, що всі інтересовані чинники заявилися за відбудову сильної Польщі, є підстава до порозуміння. Польща буде тоді сильна, коли її нарід буде почуватися забезпеченим якоюсь міжнародньою установою. Народови треба теж дати можливість економічного розвитку. Це можливо осягнути через людне переселення народу в такий спосіб, щоб Польща дістала доступ до моря. Тоді Польща може осягнути свою суверенність лише над однородним польським населенням. — Небезпекою для Польщі є її політичні границі з 1939. р. Вони є джерелом безупинних спорів із сусідами. В міжнародних договорах нема незмінних святощів. Отже можна змінити й границі. Єдина незмінна святість у Польщі це патріотичний настрій її населення, загартований невдачами минулих генерацій. Ті проблеми треба раз розвязати і заглянути труднощам в очі. Тепер час запобігти дальшому поширюванню ворожнечі й огірчення, щоб не було запізно.

ЗА ГНУЧКУ СТРУКТУРУ МІЖНАРОДНЬОГО МИРУ

АТЛАНТИК СИТІ (Ню Джерзі). — В імени організації Федеральна Рада Християнських Церков промовляв суддя Джан Фостер Долес на регіональнім зібранню її прихильників. Він пригадав, що ця організація проголосила „Шість Стовпів Миру", а тепер розвиває ці засади дальше в такий спосіб: Міжнародня організація держав, яка поставить собі за ціль втримання миру, має бути творча, а не репресійна. Треба при ній створити комісію для студій відносин в кожному краю і запобігати несправедливости. Час від часу треба поробити відповідні переміни, щоб запобігти вибухови. Хто хоче покінчити діяльність для привернення миру лише створенням зіжнародної орґанізації і наказом, мусить бути приготований на невдачу. У світі нема нічого постійного, все зміняється і ці зміни треба вміти передбачити.

Заставили Еспанію звільнити італійські кораблі

ЛОНДОН. — Уряд подав до відома, що під натиском Америки й Анґлії еспанський диктатор випустив з еспанських портів шість італійських кораблів, які він задержав був по упадку Мусолінія. Три з тих кораблів уже виїхали з порту на море.

Між Аліянтами й еспанським урядом ідуть ще далі переговори за сім інших корблів, що стоять при Балеарських островах; еспанський уряд каже, що він ті кораблі купив.

ВАТИКАН ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ НАРУШЕННЯ СВОЄЇ НЕВТРАЛЬНОСТИ

РИМ. — Ватикан зложив урочистий протест проти фашистівського рейду на церков св. Петра в Римі, підчас котрого фашисти арештували 64 проти-фашистівських офіцирів і жидів, що сховалися до церкви. Ватикан каже, що він ніколи не зречеться права давати схоронище людям у церкві, які його там шукають.

Цей протест повторило потім ватиканське радіо, причому воно закинуло, що уряд Мусолінія нарушив теж невтральність Ватикану, котрого державність він самий признав у латеранськім пакті між Ватиканом і фашистівським урядом.

Ватиканському радіови відповідало потім римське радіо, звязане з кукловим урядом Мусолінія; воно казало, що людям, арештованим у рейді в церкві св. Петра, не прислугує право ектериторіяльности, бо, мовляв, в тому рейді сконфісковано добра, вкрадені з італійської армії. Ватиканське радіо опісля висміяло ці балачки про найдення крадених річей.

НОВИЙ СОВЄТСЬКИЙ НАПАД НА ВАТИКАН

МОСКВА. — „Червона Зоря", орган червоної армії, виступила з черговим нападом на Ватикан. Наводячи виїмки з брошури бувшого німецького бизнесмена, д-ра Леопольда Манаберга про політику Ватикану, совєтський часопис каже, що Ватикан відограв головну ролю в зрості сили фашизму й націзму в Европі, а що Ватикан поміг Гітлерови добити владу в Німеччині.

Показується, що згадану „Червоною Зорею" брошуру видала в Ню Йорку „Агора Поблишинг Ко." під наголовком „Потуґова політика Ватикану в Европі".

Монсіньор Шін, президент католицького університету в Вашинґтоні, заявив на цей випад, що це зовсім природно, що совєти стараються знищити силу Ватикану, бож Ватикан це нині одинока перешкода в Европі проти її зварваризовання совєтами. Це зовсім природно, говорив Шін, що католицькій церкві противиться влада, котра держить 8 до 10 міліонів політичних вязнів на рабській роботі в Росії.

ВОДНИЙ БОФАЛО.—Бофалом називається дикий бик, але на південно-західному Пацифіку так тепер називають американські трактори, які йдуть і по суші й по воді. Світлину, подану осьтут, знято підчас проб інвазії, які переводжено перед інвазією Нової Британії. На право в заглибленню видно шоломи вояків, що обслуговують цей трактор.

НИЖЧИЙ БІГ ДНІПРА ОЧИЩЕНИЙ З НІМЦІВ

ЛОНДОН. — Совєтський уряд подав в одному дні вістку про два осяги червоної армії: про добуття червоною армією Нікополя та про очищення з німців цілого нижчого бігу ріки Дніпра.

Добуття Нікополя є для німців величезною економічною поразкою, бо воно відобрало їм жерела манганових руд, котрі доставляють металю, конечно потрібного для виробу стали, до того металю, которого поклади в світі є великою рідкістю. Нікополь займали німці ще від 21. серпня 1941. року. Він давав німцям 60 процент свого манґану.

Очищення нижчого бігу Дніпра з німецьких військ є для німців великою мілітарною поразкою, бо в цій операції червона армія вбила за чотири дні понад 15,000 німців та розбила чотири німецькі дивізії.

У Москві віддано 124 гарматні вистріли на честь останніх перемог червоної армії над німцями на 2,000 миль довгому фронті від Естонії на півночі до долішнього Дніпра на полудні. Чотири совєтські армії, що мають разом коло 2 міліони вояків, взяли в неволю понад 4,000 німців та вбили понад 50,000. Совєтські газети описують широко бій під Великою Лепетихою, коло Нікопола, де німці, попавши в поляку, кинулися до утечі через ріку й сотками гинули в ледових водах.

АЛІЯНТИ ВІДБИВАЮТЬ НІМЕЦЬКІ ПОВЗОВІ АТАКИ ПІД РИМОМ.

АЛЖІР. — Звідомлення з італійського фронту дають основу домагатися, що сподівані протиатаки німців на аліянтські війська, висаджені під Римом, уже почалися. Звідомлення говорять про завзяті бої проти німецьких повзів. Атаки почалися в понеділок вночі. Німці атакували в кількох пунктах. Бій ведеться далі.

Атакам повзів товаришила широко закроєна акція німецького летництва. Акцію поведену в ясну погоду, та не дивлячися на те, вона не добилася більших успіхів супроти сильного протилетничого огню аліянтської артилерії.

НІМЦІ ЗБОМБАРДУВАЛИ АМЕРИКАНСЬКИЙ ШПИТАЛЬ.

АЛЖІР. — Один німецький бомбовик збомбардував евакуаційний американський шпиталь на побережжю, не дивлячися на те, що він мав на даху виразні знаки червоного хреста. Від атаки досі вмерло 27 людей. Було ранених 65. Між убитими три шпитальні доглядачки.

Військова влада робить розсліди над питанням, чи німецький бомбовик скинув бомби зовсім свідомо, чи зробив це тільки тому, аби облекшити свій ладунок підчас утечі перед аліянтською погонею.

ВЕЛИКЕ БОМБАРДУВАННЯ ФРАНКФУРТА.

ЛОНДОН. — Нічна офензива британських летунів проти німецьких інсталяцій в Европі досягнула свого вершка в новому атаку „літаючих фортець" на Франкфурт над Меном та на різні міста в північній Франції. Обчисляють, що за добу на ті атаки вилетіло півтора тисячі літаків.

Підчас рейду на Франкфурт аліянти втратили 12 бомбовиків та збили ворогови 19 боєвиків.

АДМІРАЛ НИМИЦ ЗАПОВІДАЄ ПРИСКОРЕННЯ ВІЙНИ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

ПЕРЛ ГАРБОР. — Адмірал Нимиц відвідав атол Кваджалейн і ствердив, що маринарі й піхота очистили вже цю базу зовсім з японських вояків. Він заявив, що ця перемога дає основу надіятися, що поведемо тепер скоршу офензиву на Пацифіку. Він дав до зрозуміння, що наші сили на Пацифіку досить сильні, аби вести акцію, не оглядаючися на війну в Европі; навіть до добуття перемоги над ворогами в Европі, можна буде повести активнішу офензиву проти Японії.

„ІЗВЄСТІЯ" ЗАПОВІДАЮТЬ СКРІПЛЕНУ СОВЄТСЬКУ АКЦІЮ ПРОТИ ФІНЛЯНДІЇ.

ЛОНДОН. — Подавши звідомлення про летунську атаку совєтів на Гелсінкі, „Ізвєстія", офіціяльний орган совєтського уряду, дає в передовиці до зрозуміння, що цей рейд на фінську столицю це заповідь посиленої кампанії совєтів проти Фінляндії. Рівночасно „Ізвєстія" заперечують вістку, що мовляв совєти шукають способу зробити з Фінляндією сепаратний мир. „Ізвєстія" домагається пімсти на Фінляндії за нищення Ленінграду та Карелії.

З Фінляндії тимчасом приходять вісти, що там застановляються серіозно над питанням мира з Росією. Ходять чутки, що в Фінляндії стрінулися провідники британських і фінських робітничих юнїй, аби придумати способи погодження Фінляндії з Росією.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
[illegible]	[illegible]	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число в суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

За справедливе наймання

Стараннями робітничих юній розпочато в Ню Йорку великим вічем загально краєву кампанію за здушення расових і релігійних упереджень у промислах через ухвалення федерального закона, на основі котрого можна би через суд виступати проти подібного беззаконства.

Нема сумніву, що такої кампанії треба. Виступаючі на цьому вічі автори федерального законопроєкту, конґресмен Скенлон з Пенсилвенії та конґресмен Досон з Ілинойсу, звернули зовсім слушно увагу передовсім на те, що навіть ті люди, які нині не чуються загрожені упередженнями через свою віру й походження, можуть найтися в зовсім іншому положенню зараз, як тільки закінчиться війна, як мільйони вояків вернуться домів, як у краю стримається праця в різних воєнних промислах. Багато фабрик перестане працювати. Ті, що будуть працювати, будуть відправляти багато робітників. Когож вони будуть відправляти? Заходить небезпека, що будуть відправляти з праці тих, яких вони не полюблюють для якоїсь причини, наприклад за його віру, або за національне походження. Коли робіт стане обмаль, тоді піде по краю кампанія дискримінацій проти всяких меншин, релігійних і расових. Тоді расові й релігійні упередження можуть легко досягнути всякого, навіть того, що нині зовсім чується перед таким забезпеченим.

Конґресмени задумують покласти край подібним практикам через переведення в конґресі закона, на основі котрого людина, котру позбавлено праці за її віру або національне походження, мала би можність піти в суд і випозивати таку відправу як беззаконну. Без такого закона, мовляв, комітет справедливої практики при найманню робітників не може нічого вдіяти проти нарушень засади терпимости всіх людей, без огляду на їх віру й національне походження.

Треба признати ще спеціяльну вагу тій умовині, що подібне віче скликано якраз заходами обох великих федерацій робітничих юній. Цю умовину треба признати важною тому, бо якраз це так частенько буває, що якраз ті люди й орґанізації, які найбільше говорять про основні засади демократії й національної єдности, коли прийдесь до практичного переведення в життя цих засад, їх ламають. Нігде правди діти, що якраз у рядах робітників, і то зорґанізованих робітників, є багато людей з гострими упередженнями до людей інших вір і національного, чи расового походження. Проти таких суспільних лих за мало навіть закона. Проти такої зарази громадянство повинно вести кампанію постійно, як дбаюча за своє здоровля людина веде постійні старання, аби себе вилікувати з недуги й вернутися до здоровля.

Чесна і порядна людина

На Пацифіку згинув при нещасливім летунськім випадку американський журналіст, Рей Клапер, якого синдиковані статті читали люди кожного дня по цілій Америці. Клапер, як кажуть, хоч був незвичайно спосібним редактором, любив найбільше таки — „джаб репортера". І тому вибрався на воєнний терен на Пацифіку, щоби бути на місці, серед вояків, там, де іде властивий бій, і звідтам писати воєнні репортажі. А крім цього подавати загальні обсервації про ведення самої війни, щоб як у Вашингтоні, так і загал, знали „всю правду".

Клапер не є першим американським журналістом, що взяв собі ось таке завдання. І не одиноким, що загинув, виконуючи ось такий обовязок. Є їх багато, а многі з них уже полягли, разом з тими вояками, яких подвиги описували. Та Клапер займає особливе становище, що видно з цього, що йому признають уже самі ґазети, включно з тими, що ніколи не поміщували його статтей чи репортажів.

За щож дають йому таке особливе признання?

В першу чергу за те, що завжди шукав правди. Далі, що був порядочним чоловіком, що був вирозумілим і терпимим супроти тих, що чесно вірили в таке, чому він противився. А далі, що не терпів демагоґії, глупоти, зависти і захланности.

Ґазетярі цінили в ньому скромність. Вважали його журналістом, що тяжкою працею дійшов до найвищих висот, а любив вважати себе тільки репортером... Саме тому став для товаришів по фаху свого роду „символом", бо виявляв те найкраще, що є в журналістичній професії. Він умів лучити чесність з відвагою і порядочністю, що заставляли його завжди довго й глибоко копати, щоби добути дійсну правду, справжні факти, а не здогади, яких вживають часто різні ґіпокрити для своїх особистих цілей, а не на те, щоб дати читачам вірну інформацію.

Клапер згинув при репортерській праці, з олівцем у руках.... А з його смертю, каже Байрон Прайс, директор цензурного бюра, кожний ґазетяр втратив приятеля. Серце тріскає з болю, що згинула лицарська істота, пише з воєнного фронту один з знаменитих американських журналістів. Не стало того, що обороняв справедливе й порядочне. Померла людина без упереджень. І так є, що ніхто не заступить його в чесноті його думки, пише Волтер Липмен.

Віддав глибоку пошану цій людині теж і президент Рузвелт, а саме, президентови Клапер недавно дорікав, що не взяв репортерів на конференції в Каїро й Тегерані! Заговорили про нього люди різних професій. Та щоб вони не казали їхні згадки зводяться таки до того найважнішого, що Клапер був — порядною людиною.

Видно, що не так то легко бути в життю чесним і порядним, хоч стільки про ту чесноту люди говорять і пишуть!

Проф. Микола Чубатий.

Дипльоматичний наступ Советів

II.

Як виростала воля британських домінії?

Хто трошки знає історію, той розуміє процес, який мусів все в минулім і мусить переходити в майбутньому кожен край, щоби дійти до такої волі, що її мають нині британські домінії. Тоді теж відразу стане перед очима не тільки штучність московського твору, ухваленого продовж трьох годин, але теж його несеріозність. Занадто білими нитками шиті ці постанови, які перефасоновують дотеперішні републики Советського Союзу в Камонвелт.

Частини світової британської імперії, що перетворилися в Британський Камонвелт, себто у гурт майже самостійних держав, це вислід довговікового процесу. Кольонії діставали спершу культурну самоуправу, поволи самоуправу місцеву, провінціяльні соймики (леґіслятури), тощо. А згодом творилися центральні орґани з дуже ще обмеженою владою в справах політичного та економічного життя.

Давні анґлійські кольонії перетворилися аж по світовій війні у майже самостійні держави - Домінії не тому, щоб якраз Анґлія дуже бажала це зробити, ось так як товариші Сталін та Молотов, що зробили дарунок навіть своїм кірґізам на першого лютня вести заграничну політику. Анґлія зате ішла назустріч здетермінованій поставі місцевого населення жити власним життям! Уже сам політичний розум керманичів Британської Імперії говорив їм, що краще добровільно дати своїм бувшим кольоніям права майже самосвійних держав - доміній, ніж наразитися на евентуальну втрату тих посілостей так, як це сталося зі Злученими Державами Америки. Право вести заграничну політику (й то обмежену) дістали британські домінії — як сказано — доперва по Першій Світовій Війні, а своїх послів по сусідних державах стали домінії мати доперва в часі цеї війни.

В додатку, Анґлія погодилася на переміну дотеперішних кольоній на домінії з власною заграничною політикою ще й тому, що британські домінії мають з Анґлією природні звязки крови та культури, що сильніше вяжуть домінії в один Камонвелт ніж що друге. Домінії мають анґльосаський характер та деякий сентимент до британської корони, як до видимого лучника доміній. Де того нема, як от в Ірляндії, там домініяльний устрій небезпечний для цілости держави. Знов сильний елемент неанґльосаський, як в Полудневій Африці, там домініяльний устрій не ґарантує тих цілей єдности Камонвелту, який був задуманий цею переміною. Наприклад, Полуднева Африка деякий час вагалася чи вступати у цю війну, а Ірляндія таки остала невтральною та вяже свободу мілітарних операцій союзних держав.

Росія, як відомо, країна сильно різнонаціональна. Вона далека від тої свободи, що її мали анґлійські кольонії ще навіть перед американською революцією; тому кожний видить штучність тої позірної переміни, обчисленої виключно як засіб дипльоматичної аґресії та міжнародної пропаґанди. Мовляв, чого ви хочете? Таж Естонія, Лотва, Литва цеж на ділі самостійні держави, от як Канада та Австралія. Вониж мають своїх заграничних міністрів, свою армію, тощо. Нажаль, хто знає дійсність СССР, бачить цілу траґедію майбутнього повоєнного світа, що не може бути опертий на фікціях, але мусить опертися на правдивім вдоволенню мільйонів, якщо має наступити мир хоч на одну ґенерацію.

Босий джентельмен в подертих штанах з цилиндром на голові.

Таке порівнання насувається чоловікови, коли читається ухвалу Совета СССР. Власна заграничча політика та власна армія це остання свобода, яку здобувають народи на шляху до самостійности, чи навіть лишаючися у якімсь радше моральнім ніж примусовім звязку зі собою, як це є у Британськім Камонвелті. Власна заграничча політика та власна армія це дійсно останні прикраси волі, це той гарний цилиндер на старанно убранім джентельмені, що має й штани цілі й черевики, й ціле убрання добре скроєне. В СССР народам перед власною заграничною політикою та власною армією потрібна свобода людини. Там вперед потреба не цилиндра — заграничної політики, тільки там треба тих чотирох свобід, які накреслив наш президент. В першу чергу потреба свободи віри справжнього визнавання різних національностей, друге, треба свободи слова і преси, а **передовсім свободи від страху.**

Де Рим, а де Крим! Де до власної заграничної політики народови, як ось на приклад українському, коли той українець в українській державі непевний, чи в ночи не прийде московське Ґе Пе У та не вивезе його навіть не до української центральної тюрми на Лукіянівці в Києві, а тільки далеко до відомої на весь світ тюрми на Лубянках у Москві або ще дальше. Пощо говорити про якусь українську державу у Советах взагалі, коли з „визволеної" Західної України такі вязні як посли: Великанович, Целевич, Луцький, Кузьмович та десятки інших громадян України марно згинули навіть не в українській, але в московській тюрмі. Чи хто таке видів, щоб з Індії, що не є це державою, а тільки кольонією, возив хто вязнів до Лондону?

Нім Москва дасть „союзним републикам" заграничну політику, хай вперед скасує Ґе Пе У, щоб українські люди, без страху могли спати та жити на власній землі, як у рідній батьківщині. Нехай чужинці не вивозять їх та не вимордовують голодом українців по просторах Азії та в підбігунових околицях. Це перша та фундаментальна річ. Це черевики для босяка!

Друга річ, яку вже [illegible] навіть кольонії Анґлії як, Бурма чи Індія, це власну культурну автономію. Відомож преціньь, що навіть цеї фундаментальної автономії в Україні нема. Таж українські університети залежні від комісаріяту освіти в Москві! Україна навіть не має власного державного видавництва книжок, тільки є всесоюзне видавництво в Москві. Українська Вища Мистецька Школа в Харкові, це тільки відділ такоїж самої московської школи.

В територіяльній советській академії наук України, сидять нині вбільшости москалі. Ось навіть тепер печатає американська комуністична преса, писана по українськи, звідомлення віцепрезидента Академії „українця", що зветься Сапеґін. Український нарід не має змоги жити своїм традиційним власним життям, тільки насильно накиненим, московсько - комуністичним, споза України.

А де хочби навіть якийсь позір економічної самоуправи? Ціла Росія поділена нині на так звані економічні округи, що зовсім іґнорують межі союзних републик. Так, наприклад, українська частина донецького басейну получена з тою частиною, що опинилася поза межами України, одначе цілий донецький басейн господарений є з Москви. Деж може бути мова про державу, яка не має економічної підстави, власних ніг, убраних у свої штани.

Зрештою відомо кожному, що в Советах вся влада не є в руках формального уряду, а тільки в руках комуністичної партії. Може собі бути й 16 комісарів заграничних справ і тількиж комісарів військових справ, одначе ніхто з них нічого не має до говорення в своїй републиці, тільки місцевий секретар комуністичної партії, одної на цілу Росію.

Так як Сталін, донедавна тільки секретар політичного бюра Всесоюзної Комуністичної Партії, на ділі є диктатором Росії, а не президент СССР Калінін, так само над Україною льокальним диктатором відповідальним тільки перед Сталіном, є секретар територіяльного відділу Комуністичної Партії Большевиків України, товариш Хрущов. Він є паном життя йсмерти, теж і життя та смерти народних комісарів України. Він буде таким самим диктатором і для тих нових комісарів заграничних справ та військових. Ціла система Росії, крайно централістична та духово виразно російська мусілаб бути основно перебудована, щоб позори стали як не дійсністю, то принайменше подібними до дійсности.

Українські підсумки.

Утворення републиканських комісарів заграничних справ та військових справ це тільки середник дипльоматичного наступу Росії на Европу, щоб до 16 комісарів закордонних справ та до шіснацяти таких републик дістати скоро ще й 17-ту, 18-ту і так дальше. А ними стануть републики польська, чеська, словацька, румунська, угорська, болгарська, сербська, хорватська і так дальше. Чим їх буде більше, тим ліпше буде, тим лекше буде уняти все у свої руки, тим значіння їх заграничних та військових комісарів буде менше вартне.

Український нарід був би зовсім вдоволений і без цього цилиндра на голові. Вперід він хотів би дістати дійсні, не з паперу черевики, це 4 основні свободи людини; дійсні з матерії, а не з паперу штани та убрання — культурну та економічну самоуправу.

Хто знає? Колиб він це все мав і жити міг по людському та Божому, то може тоді добровільно сказав би українець до свого московського сусіда: боронімся спільно та виступаймо за границею спільно. В такім положенню утворення заграничного комісара та окремого військового комісаря серед цеї мізерної дійсности це кепський жарт з волі народів. Це болючий жарт саме тоді, коли сотки тисяч українських людей коротає своє марне життя на вигнанню. А як такий на сто відсотків демократ світоглядом та своїм життям, як от світової слави ґеоґраф Степан Рудницький, роками догаряв на скорбут на московській півночі, а може вже й скінчив своє вартісне життя за це тільки, що був українцем та що Україну, хлопа та робітника любив цілим серцем, то це доказ, що нема ще української держави в Советах. Її треба будувати від основ.

(Кінець).

ОЛ. ЛУГОВИЙ — Права автора застережені

ЧОРНІ ХМАРИ ІЗЗА ПРИПЯТИ

Історична повість з часів Хмельниччини.

22)

Піхота п о р о з саджувалася, поховалася під закриттям у байдаках. На кількох більших байдаках зводилися вгору вежі гуляй-городів. І там поховалися мущкетники, готові взяти на приціл кожного, хто виткне лише голову зза валів. Напроти, на березі Дніпра, трохи нижче від місця, де в нього впливає Сож, уставлено двацять гармат. Й тут суятилися люди мовчки. Гармаші підносили до гармат порох у мішках, круглі камяні кулі, мішки дрібніцого каміння та всякого заліза на картечі. Не важилися порушити світанкову тишину, хотіли захопити козаків, коли вони є в окопах, знечаньки, несподівано. Готувалися до великого бою, і не знали, чи є хто за валами.

Князь махнув рукою і беріг раптом ожив. В обі сторони по Дніпру водою поплили громи, стрепенувся й ожив ліс. Десь далеко озивалася луна й верталася, начеб і там піднявся бій. Дико, переразливо засвистали камяні брили, зафурчало каміння й кавалки заліза у леті на козацькі окопи. Литовський князь ревом гармат повідомлював полковника Подобайла про свою приявність над старим Дніпром, про свою могутню силу; викликав помірятись, або здатись на ласку...

— Бах! бах! бах! б-а-а-х! — раз за разом розносилося в повітрі. І гуркоти цього грому долітали далеко, гень до Чернигова й Любеча, звідомлювали всіх, що під Лоївом вирішується питання, бути чи не бути українському народу вільним від чужинних маґнатів, вирішується доля Козацької України...

Козацькі вали за Дніпром мовчали. Проминали хвилі, громи двацятьох гармат знов стрясали околицю, знов летіли за Дніпро камінні брили куски заліза. Гармаші вслухувалися за кожною чергою, чи не вчують криків, суматохи з протилежного берегу, та там все було тихо...

— Окопи й справді пусті! — перешептувались старшини.

— Дарма гарматний припас тратимо! Ліпше перевідатися!

— Ручуся, ваша княжа милість, що хамства там і на показ нема, — завірював ротмістр Коморовский Радзивила.

В ту мить гуркіт стрілів знов прорізав повітря. Старшин обсипало каміння. Між неопайциреними артилеристами почулися зойки й проклони. Полковник Подобайло приймав виклик князя, давав Радзивилови зрозуміти, що він не спить і несподівано його нікому не захопити; з двох своїх гарматок післав ворогови перше привитання. Знову озвалися козацькі гарматки і за кожним стрілом падали й вилися з болю поцілені литовські гармаші. Дістали козацький гостинець в ногу бутний ротмістр Коморовский та й сам начальник княжої артилерії, ґенерал Де-ля-Нок. Тільки сталевий шелом урятував голову француза, він звалився приголомшений. Радзивил, щоб не поносити страт від козацьких гармат, розпорядився відвести свої гармати з над ріки під захист лісу. По стрілах литвини довідалися про кількість козацьких гармат, тож сильного опору не сподівалися. Один за одним, наче стадо велитенських гусей, відпливали байдаки. Ріка була бистра й широка, та сила двацятьох весел перемагала хвилі. З берега тривожно слідили за відпливаючими. Чи завважать їх козаки? Чи вспіють байдаки пересікти Дніпро, поки козаки наведуть на них свої гармати? Ось, вже на середині ріки. Ще кілька хвиль й приставатимуть до ворожого берега. А тоді не всстояти козацькій голові перед вимуштрованою піхотою литовського князя! Вона змете козацтво, відкриє шлях на столицю України!

Та... За Дніпром заблищали огники, загрохотіли рідкі стріли шукетів. Гарматки швидко перевели на байдаки огонь, сипнули раз, другий... Байдаки розплилися поодинці на значний простір. Сила удару зменшувалася. Улягалася поволі під соняшними проміннями імла. Литовська артилерія сипнула знову. Громи стрясали околицею, залягали дими. Коли дим розпливався, козацькі позиції видно було зовсім виразно. Видно було й байдаки, що силувалися пристати до козацького берегу. На спливу Сожі з Дніпром, трохи вище, закипів мушкетний бій. Там кільком байдакам вдалося висадити на сухе свої залоги, тільки... Жовніри вискакували з байдаків, брели по пояс у воді й падали, поцілені влучними козацькими стрілами. Туда наказав Радзивил скерувати огонь своїх батерій.

Свистало в повітрі залізо. Густо здіймалися пересохлі порохи на валах, означуючі ямками місця, де попали литовські стрільна. Вже добігали до валів поокремі жовніри. Батерії перевели вже огонь здовж козацьких валів, щоб і решті байдаків уможливити висадку. Ще мент, і надворний літописець князя впише нову перемогу до довгого опису давних перемог, назве Радзивила непереможним... Згадає і стольника Корвин-Гонсевского, під якого проводом відбувається виправа.

— Ось, вашмосць, маєш пусті окопи, — докорив Коморовскому Донавай. — Тепер респектуватимеш трохи більше козацьку відвагу.

Коморовский не відповідав. Налягав на скровавлену ногу, пробиту куском заліза й держався укриття; не виходив з прибережного лісу, хоч і не захотів залишити окруження князя. За сина відповів Донаваєві його батько, обозний Коморовский:

— Не в час дорікаєш, вашмосць, полковнику! Ротмістр молодий, нерозважний. Пригадай, вашмосць, якими нерозважними були й ми у його літа...

— Правда! — згодився Донавай. — Воєнні приключки вчать досвіду й належній оцінці ворожої сили.

(Дальше буде).

З Офісу Военних Інформацій у Вашиґтоні

Як японці виморювали на смерть, мучили і вбивали американських вояків з Кореґідору і Батану

ВАШИНҐТОН. — Военний і морський департаменти оприлюднили заяву, в якій говориться, що як японці взяли на Кореґідорі і Батані в полон американських і филипинських вояків, то їх мучили, гнали на каторжну працю і виголоднювали на смерть. Один з офіцирів, яким вдалося втекти, говорить, що японці в такий дикий спосіб знущалися над американськими полоненими, що якби вони були це знали, то хоч були переможені, голодні й утомлені від тяжкої в останніх днях боротьби на Батаані, хоч дальша боротьба булаб цілком безнадійна, американські й филипинські вояки булиб не піддалися".

Японці так страшно збиткувалися над американськими офіцирами і вояками, навіть над військовими капелянами, що тисячі їх згинуло. Японці знущалися над американцями навіть в присутности високих офіцирів.

Як американці на Батаані піддалися, то японці заставили їх відбути 85-милевий „похід смерти". Підчас цього походу японці робили таке: Забороняли американцям і филипинцям їсти харчі, які вони ще мали при собі. В кого найшли японські гроші, то зараз стинали голови. Витягали з шпиталю хорих вояків і заставляли їх машерувати, а як хто не міг іти, то японці його вбивали. Як котрий з вояків підчас маршу вийшов, щоби напитися води, то його також вбивали на місці. Японці оставляли наших вояків на сонці без накриття і води цілими днями. Бували випадки, що японці наповнили американськими вояками тюрму до тої міри, що не було де лягти і в ночі пускали на них своїх вояків з наложеними баґнетами.

Японці взяли на Батаані в полон 12,000 американських вояків і цілий тиждень не давали їм нічого їсти. Тримали їх в загороді, що мала 100 квадратових ярдів і цементову підлогу. Там був тілько один курок з водою і треба було чекати дванадцять годин на те, щоби вояк мав нагоду наповнити водою свою бляшанку. Як мгнуло сім днів, то японці дали 7000 американцям і 500 флипинцям перші харчі, що складалися з мисочки рижу і коробочки рибної консерви.

Ці факти витягнено з рапорту, який зробили командир Мелвин Г. МікКой, з военної маринарки, замешкалий при 1126 Ла Салл ул., Індіянаполіс, Індіяна, полк. С. М. Мельник, з корпусу прибережної артлерії, з Донмер, Пенсилвенія, і полк. (тоді ще капітан) Вілйем Е. Даєс, з повітряних сил з Олбані, Тексас. Всі вони втекли з японського полону на Филипинах, в якім перебули близько року. Їх заприсяжнені зізнання зроблені не на тім, що їм другі оповідали, а на тім, що вони самі пережили, а що бачили власними очима. Їх зізнання були перевірені на основі оповідань про ті справи другими людьми.

Всі три офіцири кажуть, що в японськім полоні вмерло три рази більше американських воєнних полонених, як японці признали. Американські вояки погинули в полоні від голодової смерти, тяжкої праці, і від насильства. В квітні і травні 1942 року, в однім тільки таборі О'Доннел згинуло около 2200 американських вояків. В таборі полонених коло Кабантуан, з кінцем жовтня 1942 року, вмерло 3000 американських полонених. Филипинських вояків в військовім таборі О'Доннел згинуло ще більше число. Повищий рапорт зробили командир МікКой і полковники Мельник та Даєс. Але є ще інші американці, що втікли з японського полону на Филипинах. Наприклад, майор Майкел Добервіч, з Айронтон, Міннесота, майор Остн С. Шофнер, з Шелбівил, Тенесі, майор Джек Говкинс, з Рокстон, Тексас, і капраль Рід Сарлос Чеймберлин з Ель Кахоне, Каліфорнія. Всі служили при маринарськім корпусі. Вони також кажуть, що японці почали практикувати над утомленими, голодними американськими і филипинськими вояками кампанію брутальности, як тільки вони на Батаані піддалися. Цю кампанію поту названо „походом смерти".

„Похід смерти" почався досвіта 10. квітня 1942 року, на летунськім майдані Марівелес, на Батаані. Тисячі полонених брали в нім участь. Полк. Даєс, що був в середній ґрупі і йшов разом з другими полоненими по краєвій дорозі на Батаані, так розказує про „Похід смерти":

„Японський вояк взяв мою бляшанку з водою, напоїв свого коня, а порожну бляшанку кинув. Машеруючи, ми бачили труп филипинського вояка, якого закололи баґнетом. Вздовж дороги лежали свіжі ще трупи вбитих вояків. Багато з них були переїхані і вбиті троками. Такою смертю згинув і саржент моєї ескадрони. Хорих пацієнтів зі збомбардованого недалеко шпиталю, які ще півсвідомі вандрували в капцях і вільнім шпитальнім одязі, японці зігнали в наші ряди і заставили їх машерувати з полоненими. Що з ними сталося — я не знаю...

„На другий день, цебто на одинадцятого квітня, нас збудили ще перед сходом сонця і казали йти далі. На дорозі нас минали японські троки й один з японських вояків, що на них їхали, потягнув американського полоненого крісом і він впав при дорозі приголомшений.

„Ми йшли в голоді цілий день. На дворі пекло сонце, а вітер ніс цілі хмари порохів. Перед полуднем ми дійшли до якогось потічка і нам дано спромогу напитися води, але вона була дуже нечиста. Трохи пізніше, надїхав автомобіль і взяв з наших рядів трьох офіцирів. Куди їх повезли, я до нині не знаю, бо їх в таборах полонених ніхто не бачив...

„На дванадцятого квітня нам японці дали соняшну купіль. Це були для нас нечувані муки, бо ми мусіли цілий день сидіти голі на сонці і мали дуже мало води. Всі відчували велику спрагу. Багато людей зійшли з розуму і померли. Хорих і непритомних японці відтягали на бік. Трьох американців і трьох филипинців японці закопали в гріб живцем...

„Я зробив 85 миль дороги в шістьох днях, лиш на одній мисці рижу. Інші американці відбули цей „похід смерти" в дванацятьох днях — без ніякої поживи взагалі. Їм також давали японці соняшну купіль. І то не раз".

Забрані японцями на Кореґідорі полонені, між якими находилися команданти МікКой і полковник Мельник — ніколи не переживали таких мук, як підчас „походу смерти". Як американці піддалися, то 7000 американських і 500 филипинських вояків японці зігнали до розваленого будинку, де давніше була бальонова стація, на Кіндлей Філд. Це було при березі і часть будинку виходила на воду. В будинку було ще яких 100 ярдів цементованої підлоги. Японці зігнали там 12,000 полонених, включаючи й тих інвалідів, котрі могли ходити, і тримали їх цілий тиждень без їди. Там був тільки один курок з водою для 12,000 людей. Хто хотів наповнити водою бляшанку, то мусів стояти в хвості цілий 12 годин. По тижневі посту, японці дали американським полоненим їсти. Дали їм по мисці рижу і по коробчці рибної консерви.

ТІЛЬКИ ІМЯ В ҐАЗЕТІ

Це тільки імя чийогось хлопця! Але памятайте, коли ви читаєте це в списку втрат, — що тільки ізза милости Бога, це міг бути хтось, кого ви любите... дитина ще молода для цієї війни... або хтось любимий, що вже застарий... або хтось не покликаний до обовязку з огляду на заняття. Там насправді, що лиш з ласки Бога, не є КОЖНИЙ З НАС, що знаходимось вдома, живемо так як і попередно, багато з нас краще... Маючи на увазі, що сталося з десятками тисяч наших хлопців, в кожній закутині земної кулі, як ми можемо називати САМОПОЖЕРТВОВАННЯМ трішки додаткових грошей, які просить позичити наш уряд!

Не куплення бондів ЧЕРЕЗ НЕДБАЛІСТЬ пізніше так само тяжитиме на вашій совісти, як і не роблення цього через закостеніння.

ПОКИ ЦЕЙ ДЕНЬ НЕ ПРОМИНУВ, набудьте додатковий Бонд, який ви мали намір набути. Йдіть до вашого підприємця і скажіть, щоби він відтягнув додаткову частку з вашої платні. Йдіть до котрогобудь банку, до почтового відділу, до департамент штору або де лише продаються Бонди. Це було у вашій думці, як щось таке, що МУСИТЕ зробити... ЗРОБІТЬ ЖЕ ЦЕ, ПОКИ ДЕНЬ НЕ ПРОМИНУВ.

Це оголошення пожертвоване для Кампанії Четвертої Военної Позички
THE BOOK OF THE MONTH CLUB, INC.
385 Madison Avenue, New York 17, N. Y.

Де можна купувати Бонди?

Бонди можна купувати в кожній державній аґенції продажу воєнних бондів, тільки треба все вживати до купна наших аплікацій, з написом:

UKRAINIAN AMERICAN WAR BOND DRIVE
under the auspices of the Ukrainian Congress Committee

Колиж хто хоче мати бонд з **українською** печаткою, то такі бонди можна одержати в таких **наших** державних аґенціях:

а) **UKRAINIAN BUILDING & LOAN ASS'N**
847 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA 23, PA.

Офіс отворений в місяці лютні кожного вечора від год. год. 7—9 (крім неділі). Хтож висилає замовлення почтою, то мусить виготовити аплікацію та заслати чек або Моні Ордер на імя:

UKRAINIAN BUILDING & LOAN ASS'N.

б) **UKRAINIAN SAVINGS COMPANY**
2190 W. TENTH STREET
CLEVELAND, O.

Офіс отворений кожного дня від год. 9 рано до 3 п. п.

в) **AMERICAN UKRAINIAN BUILDING & LOAN ASS'N.**
31 MORTON St., Rear,
NEWARK, N. J.

Офіс отворений в пятницю від год. 7—9 ввечір та в неділю зараз по Богослуженню від год. 12—1.

У ВАШИНҐТОНІ ОЧІКУЮТЬ ПРИЇЗДУ МІКОЛАЙЧИКА.

(ОНА). — Польські круги нетерпеливо очікують приїзду премієра Міколайчика і міністра закордонних справ Ромера. Вони мають тут бути десь в половині лютого. Поляки гадають, що Міколайчик потрапить переконати американських політиків, що як Польща не буде відбудована в передвоєнних границях, то в Европі миру не буде.

Міколайчик відбуде тут нараду з президентом Рузвелтом, з членами стейтового департаменту, і з впливовими членами конгресу. Буде також мати наради з польськими конгресменами і лідерами польських орґанізацій в Америці.

ЧЕРВОНА АРМІЯ НАСТУПАЄ НА ЛЬВІВ.

(ОНА). — Англійські воєнні знавці кажуть, що на підставі звідомлень зо східного фронту виходить, що червона армія хоче чимскорше забрати Львів, що є осередком кількох залізничих шляхів. Якби совєтським ґенералам вдалося його забрати, то німецька армія на Україні опиниласьб перед цілковитим знищенням. Червона Армія находиться ще 70 миль від Львова, але як вона буде продовжати наступ таким темпом, як тепер, то німці ледви зможуть дати собі раду. Їм прийдеться або піддатися, або, оскільки буде можна, втікати до Румунії, що зрештою не є легкою справою, бо перетявши головну залізну дорогу, що веде з Одеси до Львова, червона армія поставить німців в майже безвихідне положення. Якби це скоро сталося, то німці моглиб втратити сотні тисяч вояків.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

Що писала "Свобода" тому 30 років?

5. лютого 1914.

ЗАТРИМУВАННЯ ІМІҐРАНТІВ НА ЕЛИС АЙЛЕНДІ.

З уваги, що корабельні лінії внаслідок конкуренційної боротьби знизили ціну їзди третьою клясою з Европи в Америку на $25, число нових іміґрантів значно зросло. Так напр. в понеділок 2. ц. м. 6 пароплавів привезли до Ню Йорку тільки нових іміґрантів, що аж 2,200 з них опинилося в іміґраційній стації на Елис Айленді. Це сталося тому, що корабельні лінії менше зважають на іміґраційні приписи й наражують людей на втрати.

ЗГОРІЛА УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА.

Дня 26. січня 1914. р. в год. 10 вночі згоріла до тла стара українська греко-католицька церква в Реймі, Па. Огонь ушкодив трохи й нову церкву. Церковні річи в більшій частині врятовано, іконостас згорів. Церква, без внутрішного уладження, була забезпечена на $2,000. Огонь, як здогадуються, повстав через підпал, однак досі не попали на слід злочинця.

НА ПАМЯТНИК ШЕВЧЕНКА В КИЄВІ.

Кивіська міська рада призначила місце на памятник Тараса Шевченка на розі вулиць Караваєвської і Васильківської. Дехто висловився проти цієї площі. Появився цілий ряд нових проєктів щодо площі під памятник. Ці проєкти наново має передумати комітет будови памятника.

ОБОРОНА УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ В РОСІЇ.

В понеділок 5. січня розпочався в Петербурзі перший загально-російський зїзд в справі поширення народньої освіти. На ньому явилися півсеми тисячі учасників з усіх сторін Росії, переважно учителів. В ході нарад видвигнено справу допущення української мови до шкіл на українських землях Росії. Цю справу дискутовано в секції для „інородців" через два перші дні нарад. Референти Юдич, Чалий і Соколин зясували конечність введення української мови в народніх школах України. Палку промову для піддержання внеску виголосив учитель з Кубанщини, Гулькевич. В результаті принято другого дня ввечір резолюцію із заявою, щоб впровадити постепенно науку української мови на всіх ступнях народньої школи на Україні.

ЯК СКЛАДАЮТЬ ЮВИЛЕЙНИЙ ДАР „СВОБОДІ"?

Дальші жертви зложили на „Ювилейний Дар „Свободі":

Григорій Шулька, секр. від. 320 У. Н. С. в Балтимор, Мд., $2; Михайло Похмурський, член від. 361 в Ню Йорку („засилаю скромний дарунок") $2. (Від довшого часу дістаю „Свободу" як член майже даром, бо тих кілька центів, що члени платять, то, здається, ледви на почтову пересилку стане. Вірю, що кожен член У. Н. С. так само це розуміє та зложить хоч маленький дар на пресовий фонд „Свободі" раз на 50 літ. Хай Бог благословить нашу ґазету, щоб її читали не тільки наші діти, але й наші внуки й правнуки").

Члени бр. св. О. Николая, від. 175 У. Н. С. в Дітройт: $3 дав В. Шеремета; по $2: Ф. П. Гузіль, Я. Поливка, В. Бартош; по $1: В. Братусь, В. Олексин, Ю. Шевчук, М. Попик, В. Білик, О. Буката, О. Каменець, А. Дяків, А. Ґрошко — і 50 ц. І. Братусь.

Михайло Галькевич, секр. від. 59. У. Н. С. в Бриджпорт, Конн., прислав $32. На цю суму склали: Тов. Українська Січ, від. 59 з каси $10; $2: Й. Волк; по $1: П. Слівінський, Н. Галькевич, Т. Красицький, А. Ганчар, І. Максимів, К. Гошовська, М. Постоловська, А. Глива, М. Глива, Л. Бих, В. Кузів, О. Зелик, В. Венґринович, М. Галькевич, І. Шевчук, М. Фіняк, П. Гринюк, І. Кузів, М. Шиманський, Г. Бакай.

Від Тов. У. Н. С. від. 292. в Дітройт прислав секр. П. П. Кізель $4: зложили такі члени по $1: Петро Дачишин, Григорій Маланяк, Іван Каменецький, Никола Романів. В р. 1943 вислано $27, разом уже $31. („Панове Союзовці: Чи для Вас „Свобоа" не варта бодай того мізерного доляра з нагоди пятьдесятьліття її боротьби з різними яничарами? Після цієї пригадки мабуть і принуки не буде треба для тих, що ще не зложили. — (П. Кізель").

(Дальші жертви будуть оголошені під тою самою рубрикою, себто: Як складають Ювилейний Дар Свободі?).

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАТИ ДО НЬОГО ЯКНАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

НМЦІ ВИНИЩУЮТЬ ПОЛЬСЬКИХ ВЧЕщИХ.

(ОНА). — Найновіше число польської ґазети з Будапешту, що зветься „Весьці Польскє", приніс список вимордуваних націстами польських вчених, між котрими находяться такі імена: Стефан Брила, професор архітектури, Людвик Горинські, професор психольоґії, Тадеуш Вісневскі, проф. ботаніки, Альфред Лойтербах, проф. історії штуки, Тадеуш Хшонц, проф. інжинірії.

Крім того, ґазета пише, що німці замучили на смерть відомого декана фільософії на Ягайлонському університеті, професора Кароля Дзевонського.

ЖИДИ КАЖУТЬ, ЩО В ПОЛЬСЬКІЙ АРМІЇ ПАНУЄ АНТИСЕМІТИЗМ.

(ОНА). — Польські ґенерали Соснковскі і Кукєль приняли недавно жидівського посла до Сейму Емануїла Шерера, який домагався, щоби в польській армії зліквідовано проти-жидівські настрої.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

До тих, що надсилають редакції витинки з ґазет. — Редакція „Свободи" щиро дякує тим усім, що присилають витинки з різних американських ґазет, де є щось про українську справу, чи про американсько-українських вояків. Та просимо памятати на те, щоб подавати назву часопису і дату, **коли це було поміщене.**

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Подаємо всім членам до відома, що місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 369, відбудуться в неділю, 13. лютого, в год. 6. вечером, в гали церковній. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо є багато справ до вирішення. будуть роздані аплікації на купно бондів 4-тої воєнної позички. Приєднуйте нових членів. — І. Климишин, предс.; С. Новацький, кас.; М. Куба. секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збручa. від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. лютого, в годині 3. пополудні, в У. Г. Клюбі, 608 Вест Лакавана Еве. Приявність всіх членів є обовязкова. — За уряд: О. Запотічний. Р. Рубльовський.

НОРТГЕМПТОН, ПА. — Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. лютого, в годині 1:30 пополудні. Просимо усіх членів прийти на ці збори і заплатити свої місячні вкладки. На річних зборах вибрашо той самий уряд. Збори будуть відбуватися в другу неділю в місяци через цілий рік. — За уряд: В. Шишка, предс.; А. Бадник, кас.; Л. Демчук, секр.

ТАМАСТОН, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 421, відбуде збори 12. лютого, в 8. годині ввечір, в Українській Галі на Проспект ул. Просимо всіх членів прийти на збори. — За уряд: А. Береза, предс.; М. Шипінька, кас.; Ф. Чеськін, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Українське Запомогове Тов. Дарахівщина, від. 275, повідомляє своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. лютого, в годині 7. ввечір, в галі церковній при улицях Ґрін і Сусекс. Взиваємо всіх членів і членкиць прийти обовязково на ці збори, бо будуть дуже важні справи. Тепер іде кампанія за четверту воєнну позичку, тому і нам треба закупити якнайбільше воєнних бондів. Укр інські аплікації на воєнні бонди буде можна дістати на зборах. Кожний член є обовязаний взяти участь у ювилею У. Н. Союзу. На наш відділ призначено зорганізувати 8 нових членів як ювилейний дар. Тому кожний член повинен старатись приєднувати нових членів. — За уряд: М. Ґречин, предс.; Н. Маñорек, кас.; М. Бурило, рек. секр.; М. Обуховський, фін. секр., 130 — 1st Ave., New York, N. Y.

БАЙОН, Н. ДЖ. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213, повідомляє своїх членів і членкиць, що на річних зборах, 14. січня вибрано такий уряд на 1944 рік: Ю. Бойко, предс.; А. Романів, заст.; А. Бирич, фін. секр. В. Салій, заст.; М. Пахолок, кас.; Й. Кобрин, рек. секр.; контрольори: В. Савран, М. Росоловський; тростіси: І. Кушнір, М. Росоловський, М. Данько. На зборах ухвалено, щоб кожний член старався платити свої датки на місячних зборах, а не в домі секретаря. Збори відбуваються в другу пятницю в місяці, в У. Н. Домі, 35 В. 19. ул. Наступні збори відбудуться 11. лютого. Просимо всіх членів прийти на збори. — Й. Кобрин, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Збори Тов. Укр. Січ, від. 182, відбудуться в неділю, 13. лютого, в годині 3. пополудні, в гали парохіяльній, 45-47 Ґовп Еве., Пасейк. На порядку нарад є тов. ва ні справи до полагодження, тому просимо всіх членів прийти на збори. Уже прийшли аплікації на бонди 4-тої державної воєнної позички. Кожний член повинен прийти і виповнити аплікацію і купити бонд на відповідну суму. — О. Боднарчук, предс.; Г. Яськів, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Подаємо до відома членам Бр. св. Василія, від. 339, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. лютого, в год. 7. ввечір, в домі Громади 3322 Н. Лавренс ул. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів бути на цих зборах, бо маємо важні спарви до полагодження, як також справу 50-літного ювилею У. Н. Союзу, що відбудеться 27. лютого. — За уряд: І. Сорока, ст., предс.; І. Сорока, мол., кас.; А. Хромяк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. лютого, в годині 8. ввечір, в салі 30 Іст 7. ул. Просимо всіх членів явитись на ті збори, бо є важні справи до полагодження. — І. Серединський, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє свої членниці, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. лютого, в гали церковній, точно в годині 5. Просимо членкиць явитись на означений час, бо будемо мати важні справи до вирішення. Взиваємо членкиць приєднувати нових членкиць, щоб гідно вшанувати ювилей нашого батька Союзу. — За уряд: Явдокія Ґеруля, предс.; Анастазія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори 204. відділу відбудуться в суботу, 12. лютого, в галі укр. прав. громади, 334 Іст 14. вулиця. На тих зборах обовязково мають бути приявні всі члени відділу та виповнити залеглі й біжучі вкладки. Пригадуємо членам ухвалу річних зборів, якою ми всі зобовязалися бути приявними на Святі дня 5. березня, в Карнеґі Гол, яке буде влаштоване всіма відділами У. Н .Союзу з нагоди 50-літтьи іствування нашої матерної організації У. Н. Союзу. На тих зборах треба всім членам розібрати тикети на це Свято, так, як ви це прирекли зробити, що кожний член є обовязаний взяти на це Свято один тикет і за нього заплатити. Неповинуючийся член ухвалі річних зборів відділу, без належного оправдання, може добровільно вийти з відділу з переступним листом, а як що ні, то й так будуть до нього примінені постанови статуту. — Уряд 204. відділу.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 12. лютого, в домі Укр. Громади, 23. ул. і Бравн, в 8. год. ввечір. Зогляду, що не було відповідного числа членів, щоби були вибори згідно зо статутом Тов. і У. Н. Союзу, **вибори** відбудуться на **цих зборах.** Тому всі члени мають бути на зборах. — О. Горохівський, предс.; П. Максимович, кас.; М. Туркот, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 13. лютого, в годині 2. попол., в Набожинського. Уряд на 1944 рік є: І. Шеґера, предс.; Д. Федина, кас.; Н. Лісний, секр. На зборах секретар буде роздавати аплікації на закупно державних бондів на рахунок українців в Америці. — Нц Лісний, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 13. лютого, в 1. годині попол., в Домі Горо ан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Уряд на 1944 рік є: П. Мельник, предс.; І. Потучко, рек. секр.; М. Паранич, фін. секр.; контрольори: П. Федюк, Я. Лижняк і о. Н. Левицький; надз. хорих, І. Дуда. — За уряд: М. Паранич, фін. секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зап. Січ. від. 367, відбудуться в неділю, 13. лютого, в год. 1:30 пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів прийти на збори. Маємо важні справи до вирішення. Також буде справа четвертої позички. Старайтеся, шановні члени, вирівнувати свої вкладки. Обезпечуйте свою рідню у своїй рідній організації, бо своє як не заплаче, то бодай скривиться, а чуже і того не зробить. Уряд на 1944 рік є: М. Сорохтей, предс.; А. Бабій, заст.; П. Лиско, кас.; Т. Песко, заст.; Р. Дмитрів, секр.; І. Мищук, заст.; К. Сорохтей, І. Сорохтей і В. Лукіш, контрольори; А. Мельник і К. Санаґурський, прапорщики; надз. хорих, І. Пукіш на Вест, Г. Милак і В. Бащук у місті; С. Чайківський, госп. галі. — За уряд: М. Сорохтей, П. Лиско, Р. Дмитрів, 48 Sullivan St.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. — Тов. Згода, від. 294, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. лютого, в год. 8. ввечір, де все. Обовязком кожного члена є прийти на збори на означений час, бо маємо багато справ до полагодження. — За уряд: І. Король, предс.; Д. Гумнюк, кас.; Я. Салій, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Тов. Любов, від. 45, відбудуться в неділю, 13. лютого, в домі Тов. Горожан, 847 Н. Дренклин ул., в годині 2. пополудні. Просимо членів зійтися точно на означений час, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів просимо точно платити свої вкладки, бо цего вимагає теперішний час. З нагоди 50-літнього ювилею У. Н. Союзу ведеться кампанія за новими членами. Нехай кожний член по змозі причиниться до розвою. — М. Дубас, предс.; А. Гарасим, кас.; Т. Малик, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори відділу 312 відбудуться 12. лютого, в годині 8. ввечір, в церковній гали. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо маємо багато справ до полагодження. — За уряд: Д. Дусиловіч, предс.; С. Завадовський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 375, відбудуться в неділю, 13. лютого, в гали У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул., точно в годині 12:30 пополудні. Взиваємо місцевих і позамісцевих членів прийти на збори і вирівнати свій довг, щоби не бути суспендованим. У. Н. Союз наложив на наш відділ зорганізувати 15 новию членів, як ювилейний дор. Тому кожний член повинен приєднати хоч одного нового члена. — За уряд: І. Халамбура, предс.; С. Пилюк, кас.; В. Білей, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, відбудуться в суботу, 12. лютого, в годині 7:30 ввечір, в укр. правсл. галі, 675 Савт 19. вул. Обовязком кожного члена є прийти на збори та заплатити свою вкладку, бо те є збори. — Т. Боднар, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, секр.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН, ч. 918. Не пора радуватися.

Тарзан закликав одного зо своїх слонів, і цей розбив двері вязниці.

Пол Д'Арнот і його товариші вибігли з вязниці й стали витати Тарзана.

„Не пора тепер на привіти", сказав Тарзан холодно; „головний ґарнізон незадовго вернеться сюди".

І справді, у лісі вже можна було бачити світла вертаючого ворога.